

**ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΣΕΙΡΑ ΙΔΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΕΠΙΛΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ**

Η ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΜΑΣ

Ιούλιος 2022

**Το έγγραφο αυτό είναι διαθέσιμο και
στα αγγλικά και τα τουρκικά**

Περιεχόμενα

Σελίδα

A1	Η Ιδέα της Ομοσπονδίας	1
A2	Ένα Σταθμισμένο Σύστημα Ψηφοφορίας	3
A3	Η Περιορισμένη «Αλληλοκάλυψη» των Κυβερνήσεων	4
A4	Η Εκ Περιτροπής Προεδρία	4
A5	Η Ανάγκη για έναν «Ομοσπονδιακό Υπουργό Συντονισμού»	4
A6	Ο Διαχωρισμός των Εξουσιών	4
A7	Το Αίσθημα του Ανήκειν σε Μία Πατρίδα	5
A8	Η Εμπλοκή της ΕΕ στον Μηχανισμό Επίλυσης Διαφορών	5
A9	Τα Προτεινόμενα Κρατικά Σύμβολα	5
A10	Ασφάλεια και Εγγυήσεις	6
A11	Η Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης	6
A12	Εδαφικό, Περιουσιακό, Ιθαγένεια, Δικαίωμα Εγκατάστασης	7
A13	Οι ούτω καλούμενες «Κόκκινες Γραμμές» των δύο Πλευρών	7
A14	Περιορισμός των Δικαιωμάτων των Υπηκόων της ΕΕ	7
A15	Μία «Ταχείας Υλοποίησης» Προσέγγιση	8
A16	Ο Υπεράκτιος Φυσικός Πλούτος	8
A17	Ποια είναι η Καλύτερη Μορφή Ομοσπονδίας;	8

A1 Η Ιδέα της Ομοσπονδίας

A1.1 Είναι γεγονός ότι οι ομοσπονδιακές δομές διακυβέρνησης δεν είναι συνήθεις. Η δομή των σχετικά ολίγων, μακρόβιων ομοσπονδιών που υπάρχουν στον κόσμο είναι το αποτέλεσμα ιστορικών εξελίξεων και συνθηκών της κάθε μιας περίπτωσης. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο δεν υπάρχουν δύο ομοσπονδίες που είναι ίδιες. Η ομοσπονδία είναι μια προσπάθεια συγκερασμού συγκρουόμενων στόχων. Ο στόχος είναι ένα σύστημα διακυβέρνησης, που λειτουργεί εύρυθμα και αποτελεσματικά και υπηρετεί τα συμφέροντα όλων των πολιτών της χώρας και, ταυτόχρονα, λαμβάνει υπόψη του τις ιδιομορφίες και τα συμφέροντα των πολιτών της κάθε συνιστώσας την ομοσπονδία πολιτείας. Φυσικά, δεν είναι περίεργο ότι τα ομοσπονδιακά συστήματα έχουν πιο σύνθετες δομές από τις αντίστοιχες δομές ενός ενιαίου κράτους.

A1.2 Το συνολικό λειτουργικό κόστος της κυβερνητικής μηχανής θα πρέπει, βέβαια, να ευρίσκεται κάτω από συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο, δεδομένου ότι ο κίνδυνος της κατάρρευσης της ομοσπονδιακής δομής, ως αποτέλεσμα της διόγκωσης των κρατικών λειτουργικών εξόδων, είναι καθόλα ορατός. Τούτο ισχύει ιδιαίτερα στην περίπτωση των μικρών ομοσπονδιών, όπως η Κύπρος, που ήδη έχει την τάση υπερδιόγκωσης του δημόσιου τομέα. Όπως εμφανώς προκύπτει από τον πίνακα που ακολουθεί, η Κύπρος είναι πολύ πιθανό να είναι η μικρότερη ομοσπονδία στον κόσμο (στο περίπου

1/10 του μεγέθους της επόμενης μεγαλύτερης ομοσπονδίας) και η μόνη ομοσπονδία με μόνο δύο συνιστώσες πολιτείες.

Οι Ομοσπονδίες του Κόσμου

<u>Χώρα</u>	<u>Έτος πρώτης ίδρυσης</u>	<u>Συνιστώσες πολιτείες</u>	<u>Έκταση γης (km'000²)</u>	<u>Πληθυσμός (mn)</u>	<u>Ακαθ. εγχώριο προϊόν (US\$ bn)</u>	<u>Σχόλια</u>	
Κύπρος	-	2	9	1	27	Η μικρότερη ομοσπονδία στον κόσμο	
Ευρώπη	Αυστρία	1955	9	84	9	481	Ρύθμιση μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
	Βέλγιο	1831	3	31	12	582	Ομοσπονδιακή πρωτεύουσα: Βρυξέλλες
	Γερμανία	1871	16	357	83	4,230	Ρύθμιση μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
	Ελβετία	1848	22	41	9	811	Διασυνδεδεμένη με την ΕΕ
Υπόλοιπος Κόσμος	ΗΠΑ	1789	50	9,834	335	20,940	Ομοσπονδιακή πρωτεύουσα: Ουάσιγκτον
	Αργεντινή	1860	23	2,780	46	384	Μάλλον ασταθής ομοσπονδία
	Αυστραλία	1901	8	7,741	26	1,331	Μετα-αποικιακή ρύθμιση
	Καναδάς	1931	10	9,984	39	2,221	Μετα-αποικιακή ρύθμιση
	Μεξικό	1857	32	1,973	126	1,076	1920-2000: Μονοκομματική κυβέρνηση
Κύπρος / ΗΠΑ	-	4.0%	0.1%	0.3%	0.1%		

A1.3 Ο περιορισμός των συνιστωσών πολιτειών σε δύο (τη Βόρεια και τη Νότια Συνιστώσα Πολιτεία) αυξάνει τον κίνδυνο της «πόλωσης», που θα μπορούσε να οδηγήσει στη σύγκρουση. Έπεται ότι οι ομοσπονδιακές δομές πρέπει να «ενσωματώνουν» δικλίδες ασφαλείας που να προστατεύουν το σύστημα και, ιδεωδώς, να εκτονώνουν προληπτικά τις συγκρουσιακές τάσεις.

A1.4 Είναι προφανές ότι μια σωστά δομημένη ομοσπονδία πρέπει να αποθαρρύνει τις συνιστώσες πολιτείες από το να αποχωρούν από την ομοσπονδία και, αντίθετα, πρέπει να παρέχει κίνητρα σε όλες τις συνιστώσες πολιτείες να ενεργούν κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη μακροβιότητα της ομοσπονδίας. Η απλή νομική (συμβατική) απαγόρευση της αποχώρησης από την ομοσπονδία αποδείχθηκε παταγωδώς ανεπαρκής να αποτρέψει την απόσχιση το 1964, όταν οι Τουρκοκύπριοι αποχώρησαν από κυβερνητικά όργανα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Βέβαια, η Κύπρος δεν είχε τότε ομοσπονδιακή δομή, αλλά η παρατήρηση παραμένει καθόλα εύστοχη. Στην πράξη, το ενδεχόμενο αυτό συνθέτει μία από τις βασικές ανησυχίες των Ελληνοκυπρίων, δηλαδή το ενδεχόμενο να μοιραστούν τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας με τους Τουρκοκύπριους (στο πλαίσιο μιας ομοσπονδίας) και, στη συνέχεια, να δουν – με κάποια προσχηματική δικαιολογία – την απόσχιση της μιας από τις δύο συνιστώσες πολιτείες, με συνέπεια να μείνουν «κρεμάμενοι στον αέρα», είναι κάτι που τους προβληματίζει ιδιαίτερα.

A1.5 Η ανωτέρω εύλογη ανησυχία καθιστά αναγκαίο να έχουν στη νέα ομοσπονδιακή δομή οι δύο κοινότητες σημαντικά κίνητρα να παραμείνουν προσκολλημένες η μία στην άλλη. Είναι ευρέως γνωστό το γεγονός ότι η «ΤΔΒΚ» δεν είναι οικονομικά αυτόνομη και ότι βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική στήριξη της Τουρκίας για την επιβίωσή της. Η εξάρτηση αυτή όχι μόνο αναπόφευκτα καθιστά την «ΤΔΒΚ» πολιτικά δουλοπρεπή στην Τουρκία αλλά είναι και μια κατάσταση που πιθανότατα θα οδηγήσει ορισμένα τουρκοκυπριακά εξτρεμιστικά στοιχεία (που θεωρούν ανάθεμα την οποιαδήποτε σχέση με την άλλη κοινότητα) να επιζητούν αφορμές, που θα οδηγήσουν στον ολοκληρωτικό διαχωρισμό. Τέλος, αν η φιλοσοφία της νέας δομής βασίζεται στην ιδέα της παροχής στους Τουρκοκύπριους ενός «αμυντικού» μηχανισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί έναντι της πλειοψηφίας (όπως είναι η «μία θετική ψήφος»), υπάρχει ο κίνδυνος να χρησιμοποιηθεί ένας τέτοιος αμυντικός μηχανισμός καταχρηστικά και ο κίνδυνος αυτός θα πρέπει να αντιμετωπισθεί. Ο εντοπισμός των αναμενόμενων προβλημάτων και η ετοιμότητα αντιμετώπισής τους είναι πράξη σοφή και φρόνιμη.

A1.6 Για όλους τους καλούς αυτούς λόγους, μπορεί κανείς να καταλήξει στο ασφαλές συμπέρασμα ότι ένα βιώσιμο σύστημα πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

A1.7 Εκείνοι που θα εκλέγονται να κυβερνήσουν την ομοσπονδία και τις δύο συνιστώσες πολιτείες θα πρέπει να είναι – σε γενικές γραμμές – τοποθετημένοι στο ίδιο κομμάτι του «πολιτικού φάσματος» και θα πρέπει να διάκεινται φιλικά μεταξύ τους (εξ ου και οι έννοιες της «συμμαχικής» εκλογικής εξέδρας και του «σταθμισμένου συστήματος ψηφοφορίας»).

A1.8 Η προτεινόμενη ιδέα είναι βασισμένη στην από κοινού από τις δύο συνιστώσες πολιτείες διαμόρφωση των «κανόνων του παιγνιδιού» (με εξαίρεση τους κανόνες δευτερεύουσας σημασίας, στην οποία περίπτωση η διαμόρφωση των κανόνων θα μετατίθεται στις συνιστώσες πολιτείες). Μια σημαντική παράμετρος της ρύθμισης αυτής είναι ότι οι ομοσπονδιακοί κανόνες θα διαμορφώνονται από κοινού (στη βάση της πολιτικής ισότητας και της αποτελεσματικής συμμετοχής) από όλους τους εμπλεκόμενους στην εφαρμογή των κανόνων στο επίπεδο των συνιστωσών πολιτειών. Στη διαδικασία αυτή, αμφότερες οι συνιστώσες πολιτείες θα έχουν την προστασία της «μίας θετικής ψήφου» και ΟΛΟΙ οι εμπλεκόμενοι στη διακυβέρνηση της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών θα είναι γνώστες της λογικής και των επιχειρημάτων που οδήγησαν στη διαμόρφωση των κανόνων κατά τον τρόπο που διαμορφώθηκαν. Αυτή είναι μια κρίσιμη διάταξη, με την έννοια ότι αν η κυβέρνηση της μίας των συνιστωσών πολιτειών θεωρεί κάποιον συγκεκριμένο κανόνα (νόμο) ότι αντίκειται στα συμφέροντα ολοκλήρου της χώρας, τότε είναι ορθό και δίκαιο να έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει την υιοθέτηση μίας τέτοιας απόφασης. Αντίθετα, μια ρύθμιση που θα επέτρεπε στην κυβέρνηση της μίας συνιστώσας πολιτείας να διαμορφώνει τους κανόνες κατά το δοκούν, αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην αταξία.

A1.9 Μελετήσαμε προσεκτικά τη διαδικασία της διαμόρφωσης των κανόνων σε έναν αριθμό ομοσπονδιών και έχουμε με βεβαιότητα καταλήξει ότι, στην πράξη, σε όλες τις μακρόβιες ομοσπονδίες, από πλευράς ουσίας οι κανόνες διαμορφώνονται από κοινού από όλες τις συνιστώσες πολιτείες. Βέβαια, τούτο δεν σημαίνει ότι οι κανόνες διαμορφώνονται ομόφωνα, είτε στο ομοσπονδιακό επίπεδο, είτε στο επίπεδο των συνιστωσών πολιτειών. Το τι συνθέτει θέμα δευτερεύουσας σημασίας (το οποίο παραπέμπεται στις συνιστώσες πολιτείες για σκοπούς διαμόρφωσης των αναγκαίων κανόνων) είναι ένα θέμα που θα αποφασίζεται, κατά περίπτωση, στο ομοσπονδιακό επίπεδο (δεδομένου ότι η «εξουσιοδότηση» για τη θέσπιση της «δευτερογενούς» νομοθεσίας θα είναι ενσωματωμένη στην «πρωτογενή» νομοθεσία, που θα θεσπίζεται στο ομοσπονδιακό επίπεδο). Η προσέγγιση αυτή παρέχει τη μέγιστη δυνατή ευελιξία για τη μετάθεση της διαχωριστικής γραμμής μεταξύ του «ομοσπονδιακού» επιπέδου και του επιπέδου των συνιστωσών πολιτειών και αποφεύγει την επιβολή στην ομοσπονδιακή δομή ενός δύσκαμπτου «καλουπιού». Είναι ενδιαφέρον να επισημανθεί το γεγονός ότι ορισμένες, εκ πρώτης όψεως, εξαιρέσεις του κανόνα (όπως, για παράδειγμα, το θέμα της παιδείας στη Γερμανία) είναι το αποτέλεσμα ιστορικών εξελίξεων και, συγκεκριμένα, της επιθυμίας αποφυγής των μη επιθυμητών παρενεργειών του παρελθόντος, παρά της πρόθεσης προαγωγής της διαφοροποίησης, των (εκπαιδευτικών, στο συγκεκριμένο παράδειγμα) στόχων, προτύπων ή μεθοδολογιών των πολιτειών που συνθέτουν την ομοσπονδία.

A1.10 Στην περίπτωση της Κύπρου, η παιδεία και ο πολιτισμός (και, βέβαια, η οικονομία και η Ευρωπαϊκή Ένωση) μπορούν και θα πρέπει να είναι οι κινητήριες δυνάμεις που θα φέρουν τις δύο κοινότητες μαζί.

A2 Ένα Σταθμισμένο Σύστημα Ψηφοφορίας

A2.1 Ένα σταθμισμένο σύστημα ψηφοφορίας είναι, εξ ορισμού, ένα σχετικά περίπλοκο σύστημα. Αναπόφευκτα, κάθε προσπάθεια εξασφάλισης ισορροπίας μεταξύ ενός συστήματος «απλής αναλογικής» και ενός συστήματος που εκλέγει «τον πλειοψηφήσαντα ανά έδρα» ενέχει κάποιου βαθμού περιπλοκότητα. Το τι προτείνουμε εδώ δεν είναι ιδιαίτερα περίπλοκο. Βασίζεται στην αποδοχή ότι το «βάρος» που αποδίδεται στις ψήφους της κάθε συνιστώσας πολιτείας (για κάθε συγκεκριμένη «συμμαχία») δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσοστό των ψηφοφόρων εκείνης της συνιστώσας πολιτείας, σε σχέση με το σύνολο των ψηφοφόρων σε ολόκληρη την ομοσπονδία, δηλαδή το σταθμισμένο αποτέλεσμα δεν πρέπει να έχει μεγαλύτερο βάρος από τη συμμετοχή της συγκεκριμένης συνιστώσας πολιτείας στο σύνολο των ψηφοφόρων ολόκληρης της ομοσπονδίας.

A2.2 Κατ' εξαίρεση, προς αποφυγή του ισχυρισμού ότι το σύστημα ουσιαστικά αποστερεί τους υποψήφιους από το να θέσουν υποψηφιότητα, αν δεν εξασφαλίσουν «σύμμαχο» στην άλλη συνιστώσα πολιτεία, προβλέπεται η (θεωρητική) δυνατότητα ενός μη-έχοντος σύμμαχο να κατέλθει στις εκλογές, αλλά για την εκλογή ενός τέτοιου υποψηφίου, απαιτείται η εξασφάλιση, σε πανομοσπονδιακή βάση, του μεγαλύτερου αριθμού ψήφων, ενώ ο εκλεγείς «συγκυβερνήτης» στην άλλη συνιστώσα πολιτεία,

είναι το πρόσωπο που έχει εξασφαλίσει τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων σε εκείνη την πολιτεία. Έπεται ότι το συμπέρασμα ότι ένας υποψήφιος, που δεν έχει οποιαδήποτε στήριξη σε μια από τις συνιστώσες πολιτείες δύναται να εκλεγεί, είναι ορθό, αλλά, στην περίπτωση αυτή, το πρόβλημα αμβλύνεται με την εκλογή του υποψήφιου στην άλλη συνιστώσα πολιτεία που εξασφάλισε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων σε εκείνη την πολιτεία. Κάτω από το Σενάριο #3, οι εκλεγόμενοι υποψήφιοι θα είναι εκείνοι που εξασφάλισαν τις περισσότερες ψήφους στις αντίστοιχες συνιστώσες πολιτείες, δηλαδή στο Σενάριο #3, η στάθμιση του εκλογικού αποτελέσματος στην ουσία απενεργοποιείται. Βέβαια, η εκλογή ενός ακραίου πολιτικού στον Βορρά και ενός ακραίου πολιτικού στον Νότο θα μπορούσε να οδηγήσει σε πολιτική κρίση. Όμως, σε μια τέτοια περίπτωση, υπάρχει μια δικλείδα ασφαλείας, με τη μορφή της προκήρυξης νέων εκλογών, μετά από τρίμηνη ανεπιτυχή προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος.

A3 Η Περιορισμένη «Αλληλοκάλυψη» των Κυβερνήσεων

A3.1 Η προτεινόμενη «αλληλοκάλυψη» της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των κυβερνήσεων των συνιστωσών πολιτειών περιορίζεται στη διαμόρφωση «των κανόνων του παιχνιδιού», δηλαδή στην πρωτογενή νομοθετική διαδικασία. Η προέκταση των από κοινού διαμορφωθέντων κανόνων, (μέσω δευτερογενούς νομοθεσίας) και, σημαντικότερο, η πρακτική εφαρμογή των από κοινού διαμορφωθέντων κανόνων επαφίεται εντελώς στα χέρια των κυβερνήσεων των συνιστωσών πολιτειών.

A3.2 Σε αρκετές μακρόβιες ομοσπονδίες, η νομοθετική εξουσία των συνιστωσών πολιτειών είναι ευρύτερη από εκείνη της πρότασής μας. Εντούτοις, όπως ήδη προαναφέρθηκε, η Κύπρος θα είναι η μικρότερη ομοσπονδία στον κόσμο και η μόνη ομοσπονδία με μόνο 2 συνιστώσες πολιτείες. Ο περιορισμός του κόστους της κρατικής μηχανής στο ελάχιστο είναι κρίσιμης σημασίας για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της νέας ρύθμισης. Το γεγονός παραμένει ότι η κάθε μία από τις δύο συνιστώσες πολιτείες θα έχει εντελώς αυτοτελή εκτελεστική και δικαστική εξουσία και μόνον η νομοθετική εξουσία θα περιορίζεται σε θέματα δευτερεύουσας σημασίας, πάντοτε στη βάση ότι σε σχέση με τα περισσότερα σημαντικά θέματα, δηλαδή σε σχέση με όλους τους ομοσπονδιακούς νόμους, θα απαιτείται πάντοτε η «μία θετική ψήφος» από πλευράς αμφοτέρων των συνιστωσών πολιτειών.

A4 Η Εκ Περιτροπής Προεδρία

A4.1 Η πρότασή μας προβλέπει την εκ περιτροπής προεδρία εντός της κάθε προεδρικής θητείας, όπως συμφωνήθηκε από τις δύο κοινότητες. Το τι προσπαθήσαμε να πετύχουμε είναι να αποφύγουμε τον κίνδυνο του κάθε προέδρου να θέτει τις δικές του ομοσπονδιακές προτεραιότητες και κατευθύνσεις, με συνέπεια να προκαλούνται συνθήκες ακυβερνησίας. Η προτεινόμενη ρύθμιση βασίζεται στη θέση ότι οι εκ περιτροπής πρόεδροι και αντιπρόεδροι θα διαμορφώνουν από κοινού την πορεία του σκάφους και έτσι θα διασφαλίζουν ότι «η εναλλαγή των ρόλων» δεν θα έχει ουσιώδεις επιπτώσεις επί των ακολουθούμενων στρατηγικών, πολιτικών και σχεδιαζόμενων δράσεων και ενεργειών ολοκλήρου της 5-ετούς θητείας μιας εκλεγμένης κυβέρνησης. Ορισμένοι επιχειρηματολογούν ότι μια 5-ετής περίοδος είναι υπερβολικά βραχεία για την ικανοποιητική ανάπτυξη και υλοποίηση ενός επιτυχούς κυβερνητικού σχεδίου. Δεν είναι τυχαίο, ότι σε δημοκρατικές χώρες, συχνά βλέπουμε κυβερνήσεις να επανεκλέγονται για δεύτερη συνεχή θητεία και έτσι να μεγιστοποιείται η «προσπιθιμένη αξία», που μπορεί να παραχθεί από μια συγκεκριμένη διακυβέρνηση. Βέβαια, η επανεκλογή για δεύτερη 5-ετή θητεία είναι αποκλειστικά στα χέρια του εκλογικού σώματος.

A5 Η Ανάγκη για έναν «Ομοσπονδιακό Υπουργό Συντονισμού»

A5.1 Όπως ήδη προαναφέρθηκε, είμαστε της γνώμης ότι οι ομοσπονδιακές θέσεις εφ' όλων των σημαντικών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που άπτονται της ΕΕ, θα πρέπει να διαμορφώνονται από κοινού από τους εκ περιτροπής προέδρους και αντιπρόεδρους και θα πρέπει να εγκρίνονται στο επίπεδο του ομοσπονδιακού υπουργικού συμβουλίου. Η ύπαρξη ενός «Ομοσπονδιακού Υπουργού Συντονισμού» προβλέπεται (#7 στη σχετική λίστα) για τη στήριξη της προεδρίας στο έργο της. Πρόσθετοι «μηχανισμοί συντονισμού» προβλέπονται κατά τη μεταβατική περίοδο της πορείας προς την ομοσπονδιακή δομή.

A6 Ο Διαχωρισμός των Εξουσιών

A6.1 Η πρότασή μας δεν προβλέπει οποιονδήποτε πάγιο, προκαθορισμένο «διαχωρισμό των εξουσιών». Τούτο έγινε σκόπιμα. Το θέμα της «εκχώρησης» των εξουσιών είχε προσελκύσει ιδιαίτερη

προσοχή καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Σε κάποιο στάδιο, επήλθε συμφωνία στην εκχώρηση κάπου 125 αρμοδιοτήτων στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Με εισήγηση του Νίκου Αναστασιάδη, ο αριθμός αυτός μειώθηκε στις 25 αρμοδιότητες. Η απότομη δραστική μείωση των αρμοδιοτήτων αντικατοπτρίζει τη σύγχυση που επικρατούσε στη σκέψη των εμπλεκομένων στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι – χρονικά – η μείωση αυτή συνέπεσε με την «ιδεοθύελλα» του προέδρου Αναστασιάδη, του υπουργού εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη και του αρχι-διαπραγματευτή Ανδρέα Μαυρογιάννη, και με την κατάρρευση της διαδικασίας επανένωσης της Κύπρου στο Κραν Μοντανά.

A6.2 Πιστεύουμε ότι μια δύσκαμπτη προσέγγιση στον εκ των προτέρων επιμερισμό των αρμοδιοτήτων είναι ανεπιθύμητη. Όπως αναπτύσσονται τα πράγματα, όποια ρύθμιση και αν γίνει, είναι πιθανότατο ότι θα αποδειχθεί «πλεονασματική» ή «ανεπαρκής». Μια «διαφοροποιούμενη ομοσπονδιακή δομή» (κάτω από την οποία το σύνταγμα θα μπορούσε εύκολα να τροποποιηθεί για σκοπούς μετάθεσης περισσότερων αρμοδιοτήτων προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση) εξετάστηκε και απορρίφθηκε με το σκεπτικό ότι δεν θα ήταν φρόνιμο να ενθαρρυνθεί η συνεχής τροποποίηση του συντάγματος, δεδομένου ότι μια τέτοια διεργασία θα ήταν αποδομητική και χρονοβόρα. Επιπρόσθετα, θα ήταν μια ατέρμονη διαδικασία που θα οδηγούσε στον απεστιασμό από τα πραγματικά προβλήματα, όπως ακριβώς συνέβη στις διαπραγματεύσεις και τούτο γιατί οι συζητήσεις αυτές είναι εξ ανάγκης αφηρημένες και θεωρητικές. Κατ' αντίθεση, το τι εμείς προτείνουμε είναι μια ευέλικτη προσέγγιση, που επιτρέπει στην ομοσπονδιακή νομοθετική εξουσία του κράτους να καθορίζει, σε κάθε ένα συγκεκριμένο νομοθέτημα, τον βαθμό της νομοθετικής αποκέντρωσης που είναι ενδεδειγμένες σε κάθε περίπτωση.

A7 Το Αίσθημα του Ανήκειν σε Μία Πατρίδα

A7.1 Κατά τη σύνταξη των προτάσεών μας, ο υπέρτατος στόχος ήταν να καταλήξουμε σε ρυθμίσεις που θα έκαναν όλους τους Κυπρίους να νιώθουν ότι ανήκουν σε μία πατρίδα, την Κύπρο. Τον στόχο αυτό μοιράζονται οι περισσότεροι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι. Όπως στην περίπτωση της θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας, το τι μετρά είναι η θερμοκρασία που αισθάνεται κάποιος, παρά η θερμοκρασία που δείχνει το θερμόμετρο. Για παράδειγμα, ανεξάρτητα του πού βρίσκεσαι στην Ελβετία, όπου η «κύρια» γλώσσα μπορεί να είναι διαφορετική, τα θρησκευτικά δόγματα μπορεί να είναι διαφορετικά, η νοοτροπία μπορεί να είναι διαφορετική, ακόμη και το εργασιακό ήθος μπορεί να είναι διαφορετικό, όμως παντού είναι Ελβετία. Αυτό είναι που πραγματικά μετρά για τον κοινό πολίτη και, έτσι, σε αυτό πρωτίστως στοχεύει η πρότασή μας.

A8 Η Εμπλοκή της ΕΕ στον Μηχανισμό Επίλυσης Διαφορών

A8.1 Εκείνοι που είναι υπέρμαχοι του διαμελισμού ενδεχομένως θα επιχειρηματολογήσουν ότι η εμπλοκή της ΕΕ στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών είναι προβληματική γιατί ισοδυναμεί με παραβίαση της κυριαρχίας κράτους μέλους ή γιατί μια τέτοια εμπλοκή είναι εκτός των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Εξυπακούεται ότι η προτεινόμενη εμπλοκή θα είναι με την πλήρη και άνευ όρων συναίνεση του κυπριακού εκλογικού σώματος. Επίσης εξυπακούεται ότι οι οποιεσδήποτε ρυθμίσεις γίνουν θα εγκριθούν από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια τέτοια «εθελοντική» ρύθμιση θα συνθέτει μια πολυτιμότερη συνεισφορά σε ένα κράτος μέλος που αντιμετωπίζει υπαρκτά προβλήματα, αλλά και θα ανοίξει τον δρόμο για την εδραίωση της ενότητας και της συνοχής της Ένωσης.

A9 Τα Προτεινόμενα Κρατικά Σύμβολα

A9.1 Τα προτεινόμενα κρατικά σύμβολα είναι εκ προθέσεως απρόσωπα, γεγονός που τα καθιστά ελεύθερα από οποιαδήποτε συναισθηματική φόρτιση. Πολλοί Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι έχουν χάσει προσφιλή πρόσωπα στις διακοινοτικές προστριβές, που προκλήθηκαν στην Κύπρο από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της. Επιπρόσθετα, οι σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας υπήρξαν συγκρουσιακές σε αρκετές περιπτώσεις, από τότε που η Ελλάδα απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, το 1821. Κάτω από αυτές τις συνθήκες θα ήταν σοβαρό λάθος να υιοθετηθούν κρατικά σύμβολα που θα θυμίζουν το παρελθόν. Αντίθετα, έχει νόημα να υιοθετηθούν σύμβολα που εστιάζονται στο μέλλον. Αυτό ακριβώς είναι εκείνο που προσπαθήσαμε να κάνουμε. Είμαστε της γνώμης ότι τα προτεινόμενα ελεύθερα συναισθηματικής φόρτισης σύμβολα, με κανένα τρόπο δεν υποβαθμίζουν την αξία της πολιτισμικής διαφορετικότητας που υπάρχει στην Κύπρο και πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πλεονέκτημα παρά ως μειονέκτημα. Εν πάση περιπτώσει δεν πρέπει να

αγνοεί κανείς το γεγονός ότι υπάρχουν πολλαπλές πολιτιστικές ομοιότητες μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων, ίσως περισσότερες ομοιότητες παρά διαφορές.

A10 Ασφάλεια και Εγγυήσεις

A10.1 Αναφορικά με το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, η θέση μας είναι πολύ παρόμοια με εκείνη που υιοθετήσαμε σε σχέση με την εμπλοκή της ΕΕ στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών. Σαφέστατα, η Ελλάδα και η Τουρκία δεν μπορούν να παραμείνουν εγγυητές της Κύπρου. Και οι δύο τραγικά απέτυχαν να εκπληρώσουν τον ρόλο τους. Στην περίπτωση της Ελλάδας, με την ανατροπή της νόμιμης κυβέρνησης της Κύπρου (το 1974) και στην περίπτωση της Τουρκίας, με την εισβολή στην Κύπρο λίγο μετά, με το πρόσχημα της επαναφοράς της συνταγματικής τάξης, την παραμονή στην Κύπρο και τη διατήρηση ενός στρατού κατοχής για σχεδόν μισό αιώνα. Πιστεύουμε ότι ο μόνος ικανός και ήδη – μερικώς τουλάχιστον – εξουσιοδοτημένος οργανισμός για να υπηρετήσει ως εγγυητής της συνταγματικής τάξης και της ασφάλειας της Κύπρου είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά κάποιον τρόπο, η Ένωση ήδη εξυπηρετεί αυτόν τον ρόλο (με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών της), σε σχέση με όλα τα κράτη μέλη της. Και, παρά τις αναπόφευκτες δυσκολίες, επιτελεί ένα επαρκώς αποτελεσματικό έργο. Προφανώς, η υλοποίηση των προτάσεων αυτών συνεπάγεται την τροποποίηση των συνθηκών που διέπουν τη λειτουργία της Ένωσης, αλλά τούτο θα είναι ένα θετικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Η ανάγκη της Ένωσης να κατοχυρώσει τη θέση της και να ενισχύσει τη συλλογική της ικανότητα να αντιμετωπίσει απειλές (όπως εκείνη που σήμερα εξελίσσεται στην Ουκρανία) είναι ιδιαίτερα προφανής.

A11 Η Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης

A11.1 Η Κύπρος διατηρεί μια στρατιωτική δύναμη περίπου 12,000 ανδρών, οι πλείστοι των οποίων είναι κληρωτοί που υπηρετούν 14μηνη θητεία. Το μόνιμο εργοδοτούμενο στρατιωτικό προσωπικό κατέχει τις ανώτερες θέσεις της δύναμης. Μια μικρή μόνιμη δύναμη (περιλαμβανομένου και ενός αριθμού γυναικών) υπηρετούν σε κατώτερες θέσεις. Η δύναμη αυτή είναι γνωστή ως η Κυπριακή Εθνική Φρουρά. Από ό,τι γνωρίζουμε, στο βόρειο (κατεχόμενο) τμήμα της Κύπρου, δεν υπάρχει ανάλογη στρατιωτική δύναμη, δεδομένης της παρουσίας του τουρκικού στρατού, ο οποίος εκτιμάται ότι έχει μια παρουσία 40,000 ανδρών. Κάτω από την πρότασή μας, αναμένεται ότι θα καταργηθεί η υπηρεσία των κληρωτών και ότι όλα τα μόνιμα μέλη της Κυπριακής Εθνικής Φρουράς (πλέον ένας αντίστοιχος αριθμός Τουρκοκυπρίων, που θα προσληφθούν για τον σκοπό αυτό) θα προσχωρήσουν στην προτεινόμενη Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης. Αυτή θα είναι η συνδρομή της Κύπρου στην αντιμετώπιση μιας γενικά αναγνωριζόμενης ανάγκης δημιουργίας ενός νέου συστήματος που θα υπηρετεί την ειρήνη και την ασφάλεια. Ταυτόχρονα, η εγκατάσταση της μόνιμης βάσης της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Ανάπτυξης στην Κύπρο, η οποία αδιαμφισβήτητα συνθέτει έναν χώρο στρατηγικής σημασίας στην Ανατολική Μεσόγειο, θα συμβάλει στην αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της Δύναμης (ενδεχομένως με κάποιου είδους συντονισμό με τις Βρετανικές δυνάμεις που σταθμεύουν στη βάση του Ακρωτηρίου, στα νότια του νησιού). Κατά τη γνώμη μας, η στάθμευση της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Ανάπτυξης στο πλέον εκτεθειμένο εξωτερικό σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο νοτιοανατολικό άκρο της Μεσογείου) συνθέτει μια λογική πρόταση.

A11.2 Πιστεύουμε ότι και η απλή παρουσία της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Ανάπτυξης στην Κύπρο (και η συνεπακόλουθη «εποπτεία» που αυτόματα θα ασκείται) θα λειτουργήσει ως η καλύτερη μορφή μιας «δικλείδας ασφαλείας», που θα αποτρέψει την ανάπτυξη παραστρατιωτικών δυνάμεων, είτε στη μία, είτε στην άλλη συνιστώσα πολιτεία της ομοσπονδιακής Κύπρου (όπως συνέβη κατά την περίοδο που ακολούθησε την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας, στις αρχές της δεκαετίας του '60). Η εισήγηση της περίληψης των 950 ανδρών της ΕΛΔΥΚ και των 650 ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ, που σταθμεύουν στην Κύπρο βάσει των συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, στοχεύει στο να παράσχει στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα πρόσθετη εξασφάλιση ότι η ασφάλειά τους δεν θα απειληθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο και προσφέρει λύση στο πρόβλημα της απόσυρσης των δυνάμεων αυτών και στον χρόνο μιας ενδεχόμενης απόσυρσης – θέματα που οδήγησαν στην κατάρρευση των ειρηνευτικών συνομιλιών στο Κραν Μοντανά το 2016-17.

A11.3 Η Ελλάδα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, είτε έτσι, είτε αλλιώς, έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να συνεισφέρει έμπυχο δυναμικό στη συγκρότηση της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Ανάπτυξης. Έχουμε υποθέσει ότι και η Τουρκία θα ήταν ευτυχής να κάνει μια ανάλογη συνεισφορά, κάτω από μια ρύθμιση που θα ήταν προπομπός μιας ενδεχόμενης μελλοντικής ένταξης της στην

Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια τέτοια ρύθμιση θα παράσχει στην Τουρκία καθησυχασμό ότι δεν γίνεται κάτι το απαράδεκτο πίσω από την πλάτη της. Από πλευράς της ουσίας (ενημέρωση επί εμπιστευτικής φύσεως θεμάτων), έχουμε επίσης υποθέσει ότι δεν θα υπάρχει πρόβλημα, δεδομένης της συμμετοχής της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ. Κατ' ακρίβεια, αν η Κύπρος προσχωρήσει στο ΝΑΤΟ, θα είναι μια ιδεώδης ρύθμιση που θα επιτρέπει τη στρατιωτική συνεργασία, μέχρι να μπορέσει η Τουρκία να ικανοποιήσει όλες τις προϋποθέσεις για την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξυπακούεται ότι τα στρατεύματα που θα συνθέτουν την Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης θα είναι κάτω από την ενοποιημένη διοίκηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

A11.4 Τα επιμέρους στοιχεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, τόσο από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού όσο και από πλευράς άψυχου υλικού, θα μπορούσαν να απορροφηθούν από την Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης, αλλά μια τέτοια ανάμιξη θα πρέπει να περιορισθεί στα στοιχεία που ανήκουν σε κράτη μέλη της ΕΕ, με τον αποκλεισμό των μη-μελών της Ένωσης (πέραν εκείνων που ρητά μνημονεύθηκαν). Με τον τρόπο αυτό θα διευκολυνθεί και η απόσυρση των Ηνωμένων Εθνών, η εμπλοκή των οποίων – από πρακτικής πλευράς – υπήρξε για διάφορους λόγους μάλλον αναποτελεσματική.

A11.5 Από πλευράς της αστυνομίας, το τι εισηγούμεθα (δύο αστυνομικές μονάδες σε κάθε συνιστώσα πολιτεία και μία ομοσπονδιακή μονάδα) είναι το τι πιστεύουμε ότι είναι αναγκαίο και πρέπει. Ίσως πρέπει να επανατοπισθεί το γεγονός ότι η δημόσια υπηρεσία της κάθε συνιστώσας πολιτείας θα είναι υπό την απόλυτη διοίκηση και έλεγχο της κάθε πολιτείας. Η εισήγηση για μια ενισχυμένη διεθνή εμπλοκή στο επίπεδο της ομοσπονδιακής αστυνομίας, ιδιαίτερα κατά το πρώτο μεταβατικό στάδιο, βασίζεται σε λόγους, που είναι όμοιοι με εκείνους που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης.

A12 Εδαφικό, Περιουσιακό, Ιθαγένεια, Δικαίωμα Εγκατάστασης

A12.1 Αναφορικά με το «εδαφικό», έχουμε υιοθετήσει τη θέση που αντιλαμβανόμαστε ότι είχε συμφωνηθεί στο Κραν Μοντανά (μεταξύ των κκ. Ακιντζί και Αναστασιάδη) και απεικονίζεται σε χάρτη, που ευρίσκεται υπό την ασφαλή φύλαξη των Ηνωμένων Εθνών.

A12.2 Το «περιουσιακό» θέμα είναι ένα αρκετά σύνθετο θέμα. Για σκοπούς κατάληξης σε συμφωνία, πιστεύουμε ότι είναι επαρκές να επιβεβαιωθεί ό,τι είχε συμφωνηθεί στο Κραν Μοντανά, μετά από μακροσκελείς διαπραγματεύσεις και αυτό ακριβώς είναι το τι περιέχεται στην πρότασή μας. Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να αποστρηθούν οι Κύπριοι υπήκοοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν και πηγάζουν από διεθνείς συνθήκες (προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), έχουμε περιλάβει μια «διπλής τροχιάς» διαδικασία για τη διαμόρφωση των αναγκαίων περιουσιακών αξιών, που θα επιταχύνει τη διαδικασία και θα περιορίσει το κόστος της.

A13 Οι ούτω καλούμενες «Κόκκινες Γραμμές» των δύο Πλευρών

A13.1 Πιστεύουμε ότι αυτό που διατυπώνεται στην πρότασή μας είναι το απόλυτο όριο πέραν του οποίου ούτε η ελληνοκυπριακή ούτε η τουρκοκυπριακή πλευρά έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν. Η υιοθέτηση της θέσεως ότι η Κύπρος έχει ήδη διαμελισθεί και απλά είναι θέμα τυπικής αναγνώρισης του τι έχει συμβεί, είναι συνταγή αποτυχίας. Το ότι από το 1974, οι δύο κοινότητες έχουν – σε μεγάλο βαθμό – ζήσει χωριστά η μία από την άλλη είναι γεγονός το οποίο δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Παρά ταύτα, ο στόχος είναι η επανένωση της Κύπρου, κάτω από μια ομοσπονδιακή ομπρέλα, μέσα στο Πλαίσιο Γκουτέρες και αυτό παρέμεινε το πλαίσιο αναφοράς μας, καθόλη τη διαδικασία σύνταξης της παρούσας πρότασης, η οποία πλήρως αναγνωρίζει τις νέες πραγματικότητες που προέκυψαν το 1974.

A13.2 Οποιαδήποτε λύση που θα συνεπάγεται σημαντικές μετακινήσεις πληθυσμών, είτε στο εξωτερικό είτε εντός της χώρας, πιθανότατα θα οδηγήσει σε σοβαρές δυσκολίες υλοποίησης. Βέβαια, δεν θα ήταν ρεαλιστικό να ελπίζει κανείς ότι θα μπορούσε ποτέ να εξευρεθεί λύση που θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς κανένα πρόβλημα. Οι δυσκολίες θα πρέπει να είναι αντικείμενο διαχείρισης με υπομονή, ακεραιότητα, καλή πίστη και πολλή σκληρή δουλειά.

A14 Περιορισμός των Δικαιωμάτων των Υπηκόων της ΕΕ

A14.1 Ως προς τον περιορισμό των δικαιωμάτων των υπηκόων της ΕΕ (των Ελλήνων πολιτών, στην προκειμένη περίπτωση) να εγκαθίστανται στην Κύπρο, είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί η ομόφωνη συναίνεση όλων των 27 κρατών μελών (συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου). Πιστεύουμε ότι μια

τέτοια απόφαση θα καθησυχάσει τους φόβους της Τουρκίας ότι η Κύπρος μπορεί να καταλήξει να κατακλυσθεί από Έλληνες υπηκόους, με συνέπεια την ανατροπή της τρέχουσας πληθυσμιακής ισορροπίας. Μακροπρόθεσμα, μια τέτοια διάταξη θα προστατεύσει, κατά τον ίδιο τρόπο, την Κύπρο από του να κατακλυσθεί από Τούρκους υπηκόους, στην περίπτωση που η Τουρκία θα καταστεί πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν πάση περιπτώσει, θα ήταν κατάφορη αδικία να επιτρέπεται σε όλους τους υπηκόους της ΕΕ να εγκαθίστανται σε οποιοδήποτε μέρος της Κύπρου, αλλά να αποστερούνται οι Κύπριοι ενός τέτοιου δικαιώματος (όπως ορθά προβλέπεται, σε έναν βαθμό, στην πρότασή μας).

A15 Μία «Ταχείας Υλοποίησης» Προσέγγιση

A15.1 Κατά τη γνώμη μας, το Κυπριακό πρόβλημα μπορεί να επιλυθεί μόνο με μια «ταχείας υλοποίησης» προσέγγιση. Η αβεβαιότητα που αναπόφευκτα θα προκύψει από μια μακρόσυρτη «βήμα-βήμα» προσέγγιση, θα υποσκάψει την οικονομία της Κύπρου και η αίσθηση του «κάματου», που είναι βέβαιο ότι θα προκληθεί σε μια μακρά μεταβατική περίοδο, ουσιαστικά θα υποσκάψει τις προοπτικές επιτυχίας. Σε μια μακρά μεταβατική περίοδο, εκείνοι οι λίγοι που με φανατισμό υποστηρίζουν τον διαμελισμό της Κύπρου σε δύο χωριστά κράτη, θα έχουν πληθώρα ευκαιριών να βάλουν «τρικλοποδιές» στην όλη διαδικασία.

A16 Ο Υπεράκτιος Φυσικός Πλούτος

A16.1 Η πρότασή μας σε σχέση με τον υπεράκτιο φυσικό πλούτο της Κύπρου προβλέπει τη σύσταση ενός ανεξάρτητου Συμβουλίου Διαχείρισης του Υπεράκτιου Φυσικού Πλούτου, που θα οριστεί «μετά από διαβούλευση των προέδρων των συνιστωσών πολιτειών, κατά τρόπο που να οδηγήσει στην επιλογή 7 μελών εχόντων το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στη Νότια Πολιτεία και 4 μελών με ανάλογα δικαιώματα στη Βόρεια Πολιτεία». Στην απουσία νόμιμα εγκαθιδρυμένων Νότιας και Βόρειας Πολιτείας, είναι προφανώς αδύνατο να επιτευχθεί νόμιμα ο διορισμός των μελών του εν λόγω Συμβουλίου και/ή ο επιμερισμός των κερδών και των ζημιών της εν λόγω δραστηριότητας σε ανύπαρκτες πολιτείες. Όμως, κατά το μεταβατικό στάδιο, θα μπορούσαν κάλλιστα να γίνουν ρυθμίσεις όμοιες με εκείνες της πρότασής μας υπό την ομπρέλα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά, στην απουσία μιας συνολικής συμφωνίας, τέτοιες ρυθμίσεις είναι απίθανο να γίνουν αποδεκτές από την Τουρκία και από τους Τουρκοκύπριους.

A16.2 Τέλος, είναι αδύνατο να αγνοηθεί το γεγονός ότι η επίλυση του Κυπριακού προβλήματος έχει παρατραβήξει και ότι η πάροδος του χρόνου δημιουργεί τετελεσμένα που σε αυξανόμενο βαθμό καθίστανται μη αναστρέψιμα. Έπεται ότι ο χρόνος είναι παράμετρος ουσίας. Μια μακρά μεταβατική περίοδος θα προκαλέσει τριβές και θα περιπλέξει περαιτέρω το πρόβλημα και τις δυσκολίες. Ο στόχος πρέπει να είναι η επίλυση του «Κυπριακού Προβλήματος», και όχι απλά η «επανάρξη των διαπραγματεύσεων».

A17 Ποια είναι η Καλύτερη Μορφή Ομοσπονδίας;

A17.1 Πιστεύουμε ότι η ερώτηση αυτή είναι αφελής. Δεν υπάρχει μια «κάλλιστη» μορφή ομοσπονδίας. Η προσφορότερη μορφή ομοσπονδίας είναι εκείνη που είναι καλά προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες συνθήκες εντός των οποίων καλείται να λειτουργήσει, εκείνη που έχει έναν επαρκή αριθμό ισορροπητικών μηχανισμών, εκείνη που έχει επαρκείς λειτουργούσες «δικλείδες ασφαλείας», εκείνη που είναι προσαρμοσμένη στο μέγεθος της ομοσπονδίας που υπηρετεί. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο δεν υπάρχουν δύο ταυτόσημες μακρόβιες ομοσπονδίες στον κόσμο.

A17.2 Πιστεύουμε ότι η πρότασή μας έχει τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που μνημονεύονται στην προηγούμενη παράγραφο. Η πρόταση αυτή πρέπει να αξιολογηθεί ως ένα ενιαίο σύνολο. Μια επιλεκτική προσέγγιση (τύπου cherry-picking) δεν θα φέρει αποτέλεσμα. Είμαστε πεπεισμένοι ότι, αν η μεταβατική διαδικασία γίνει αντικείμενο μιας έντιμης και δίκαιης διαχείρισης, από την προτεινόμενη λύση θα προκύψουν τεράστια οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους στο «Κυπριακό Πρόβλημα».

* * * * *

© Συντάχθηκε και δημοσιεύεται από τη Δεξαμενή Σκέψης της Ανατολικής Μεσογείου